

Bruksela, 10 lutego 2017 r.
(OR. en)

6190/17

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2016/0148 (COD)

CONSOM 41
MI 120
COMPET 90
TELECOM 36
JUSTCIV 25
DIGIT 20
IND 35
CODEC 198

NOTA

Od: Prezydencja

Do: Rada

Nr poprz. dok.: 5870/17

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie współpracy między organami
krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa
w zakresie ochrony konsumentów (Tekst mający znaczenie dla EOG)
– Tekst kompromisowy prezydencji

Delegacje otrzymują w załączeniu kompromisowy tekst, który zostanie przedłożony Radzie
ds. Konkurencyjności 20 lutego 2017 r.

Nowy tekst względem wniosku Komisji zaznaczono wytłuszczeniem i podkreśleniem, a skreślenia
symbolem [...].

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady² przewidziano zharmonizowane zasady i procedury usprawniające współpracę między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów w kontekście transgranicznym. W art. 21a przewidziano przegląd skuteczności i mechanizmów operacyjnych tego rozporządzenia; na podstawie tego artykułu Komisja stwierdziła, że rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 nie jest wystarczające, aby skutecznie wyeliminować problemy w zakresie egzekwowania prawa w ramach jednolitego rynku, a w szczególności w ramach jednolitego rynku cyfrowego.

¹ Dz.U. C 108 z 30.4.2004, s. 86.

² Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).

- (2) Jednym z priorytetów strategii jednolitego rynku cyfrowego przyjętej przez Komisję w dniu 6 maja 2015 r. była potrzeba zwiększenia zaufania konsumentów poprzez szybsze, sprawniejsze i spójniejsze egzekwowanie przepisów prawa konsumenckiego. W strategii jednolitego rynku przyjętej przez Komisję w dniu 28 października 2015 r. ponownie podkreślono, że egzekwowanie unijnych przepisów w zakresie ochrony konsumentów powinno zostać dodatkowo wzmocnione rozporządzeniem w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów.
- (3) Odnotowywane obecnie nieskuteczne ściganie naruszeń transgranicznych, w szczególności w otoczeniu cyfrowym, pozwala przedsiębiorcom unikać – dzięki zmianie miejsca prowadzenia działalności w obrębie Unii – sytuacji, w których egzekwuje się względem nich przepisy; skutkuje to zakłóceniem warunków konkurencji dla przedsiębiorców prowadzących działalność krajową albo transgraniczną i tym samym bezpośrednio szkodzi konsumentom oraz podważa ufność konsumencką względem transakcji transgranicznych i jednolitego rynku. Zatem, aby wykrywać naruszenia wewnątrzunijne i naruszenia powszechne, prowadzić w ich sprawie dochodzenia oraz nakazywać ich zaprzestanie, niezbędne jest zwiększenie poziomu harmonizacji określającej zasady skutecznej i sprawnej współpracy w obszarze egzekwowania prawa między właściwymi publicznymi organami ścigania.
- (4) W rozporządzeniu (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanowiono sieć właściwych organów publicznych na terytorium całej Unii. Konieczna jest skuteczna współpraca między różnymi właściwymi organami wchodzącymi w skład sieci oraz innymi publicznymi organami na szczeblu państw członkowskich. Koordynacyjną rolę jednolitego urzędu łącznikowego należy powierzyć w każdym państwie członkowskim [...] organowi **publicznemu**, który dysponuje wystarczającymi uprawnieniami i zasobami, aby pełnić tę kluczową rolę [...]. **Zachęca się państwa członkowskie, by na jednolity urząd łącznikowy wyznaczyły jeden z właściwych organów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.**

- (5) Konsumentów należy również objąć ochroną przed [...] naruszeniami wewnątrzunijnymi oraz przed naruszeniami powszechnymi, których [...] już zaprzestano, ale których szkodliwe skutki mogą występować także [...] po zaprzestaniu. Właściwe organy powinny mieć uprawnienia niezbędne do prowadzenia dochodzeń w sprawie takich naruszeń oraz do nakazywania zaprzestania takich naruszeń w przyszłości, aby unikać ich ponownego wystąpienia.
- (6) Właściwe organy powinny dysponować minimalnym zestawem uprawnień w zakresie prowadzenia dochodzeń i egzekwowania prawa, który umożliwi im skuteczne stosowanie niniejszego rozporządzenia, prowadzenie wzajemnej współpracy oraz zniechęcanie przedsiębiorców do dopuszczania się naruszeń wewnątrzunijnych i naruszeń powszechnych. Wspomniane uprawnienia powinny być adekwatne do wyzwań związanych z egzekwowaniem prawa w obszarze handlu elektronicznego i w otoczeniu cyfrowym, gdzie możliwości zatajenia lub zmiany tożsamości przez przedsiębiorcę są powodem szczególnych obaw. Właściwe organy powinny mieć zatem możliwość zwrócenia się o wszelkie istotne informacje do dowolnego publicznego organu, podmiotu lub agencji w swoim państwie członkowskim lub do każdej osoby fizycznej lub prawnej – w tym np. do dostawców usług płatniczych, dostawców usług internetowych, operatorów telekomunikacyjnych, rejestrów domen i podmiotów rejestrujących domeny oraz dostawców usług hostingowych – w celu ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego lub do naruszenia powszechnego. Uprawnienia te powinny zagwarantować, że właściwe organy będą mogły zgodnie z prawem wymieniać się dowodami w celu skutecznego egzekwowania prawa na takim samym poziomie we wszystkich państwach członkowskich.
- (6a) Każde państwo członkowskie [...] powinno zapewnić, by wszystkie właściwe organy w obrębie jego jurysdykcji miały wszystkie minimalne uprawnienia, które są niezbędne do zapewnienia właściwego stosowania niniejszego rozporządzenia. Jednakże, pod warunkiem że stosownie do potrzeb każde uprawnienie będzie mogło być skutecznie wykonywane przez co najmniej jeden właściwy organ w odniesieniu do wszelkich naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem, państwa członkowskie mogą postanowić o nieprzyznawaniu wszystkich uprawnień każdemu właściwemu organowi. Państwa członkowskie mogą też postanowić – zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia – o przydzieleniu wyznaczonym podmiotom niektórych zadań przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Jednak państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do włączania wyznaczonych podmiotów w stosowanie niniejszego rozporządzenia.**

(6b) Realizacja i wykonywanie uprawnień zgodnie z niniejszym rozporządzeniem powinny być proporcjonalne i adekwatne do charakteru naruszenia oraz wynikającej z niego faktycznej lub potencjalnej szkody. Właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie fakty i okoliczności danej sprawy i wybrać najstosowniejsze środki, które będą konieczne do wyeliminowania danego naruszenia. Środki te powinny być proporcjonalne, skuteczne i odstraszające.

(6c) Realizacja i wykonywanie uprawnień w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia powinny być także zgodne z innymi przepisami unijnymi i krajowymi, w szczególności z mającymi zastosowanie gwarancjami proceduralnymi i zasadami praw podstawowych. Ponieważ wykonywanie uprawnień w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia może naruszać prawa podstawowe, takie jak ochrona własności, wolność prowadzenia działalności gospodarczej, prawo do prywatności oraz wolność słowa, państwa członkowskie powinny móc określić w prawie krajowym warunki i ograniczenia wykonywania tych uprawnień. Na przykład w przypadku gdy prawo krajowe przewiduje, że aby wejść na teren należący do osób fizycznych i prawnych, wymagane jest uprzednie zezwolenie organu wymiaru sprawiedliwości danego państwa członkowskiego, z uprawnienia do wejścia na ten teren można skorzystać jedynie po uzyskaniu takiego zezwolenia.

(7) Państwa członkowskie mogą zdecydować, czy właściwe organy będą korzystały z tych uprawnień bezpośrednio w ramach swoich własnych kompetencji, **przy wsparciu innych organów publicznych, poprzez zlecanie zadań wyznaczonym podmiotom** czy też w drodze wniosków składanych do właściwych sądów. [...] Państwa członkowskie powinny zapewnić [...] skuteczne i terminowe wykonywanie tych uprawnień [...].

- (8) Odpowiadając na wnioski składane za pośrednictwem mechanizmu wzajemnej pomocy, właściwe organy powinny – w stosownych przypadkach – korzystać również z innych uprawnień lub środków przyznanych im na szczeblu krajowym, w tym z prawa do wszczynania postępowań karnych lub do przekazywania spraw w celu wszczęcia postępowania karnego. W tym kontekście ogromne znaczenie ma zapewnienie, aby sądy i inne organy – w szczególności organy biorące udział w postępowaniach karnych – dysponowały środkami i uprawnieniami niezbędnymi do prowadzenia skutecznej i terminowej współpracy z właściwymi organami.
- (9) Właściwe organy powinny mieć możliwość wszczynania postępowań z własnej inicjatywy, jeżeli ze źródeł innych niż skargi konsumentów uzyskają informacje o naruszeniach wewnątrzunijnych lub o naruszeniach powszechnych. Jest to szczególnie konieczne do zagwarantowania, że właściwe organy będą skutecznie współpracować ze sobą w eliminowaniu naruszeń powszechnych.
- (10) Właściwe organy powinny mieć dostęp do wszystkich dowodów, danych i informacji niezbędnych do ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego lub do naruszenia powszechnego, a w szczególności do ustalenia odpowiedzialnego przedsiębiorcy, niezależnie od tego, kto posiada takie dowody, dane i informacje, gdzie są one zlokalizowane i jaki jest ich format. Właściwe organy powinny mieć możliwość bezpośredniego zwracania się do stron trzecich w ramach cyfrowego łańcucha wartości o przekazywanie wszystkich niezbędnych dowodów, danych i informacji, zgodnie z **dyrektywą 2000/31/WE w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego.**
- (10a) Informacje wymieniane przez właściwe organy powinny podlegać ścisłym gwarancjom poufności i tajemnicy zawodowej, tak aby nie narażać dochodzeń na szwank ani nie szkodzić w nieuczciwy sposób reputacji sprzedawców i dostawców.**
- (11) Właściwe organy powinny mieć możliwość weryfikowania zgodności z przepisami w zakresie ochrony konsumentów oraz pozyskiwania dowodów naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych, **w tym** naruszeń, do których doszło [...] po zakupie towarów i usług. Z tego powodu właściwe organy powinny być uprawnione [...] do nabywania towarów lub usług po ukryciu prawdziwej tożsamości **w celu wykrycia naruszeń takich jak odmowa przysługującego konsumentowi prawa do odstąpienia od umów zawieranych na odległość.**

- (12) W szczególności w otoczeniu cyfrowym właściwe organy powinny mieć możliwość szybkiego i skutecznego położenia kresu naruszeniom, zwłaszcza jeżeli przedsiębiorca sprzedający towary lub usługi ukrywa swoją tożsamość lub przenosi miejsce prowadzenia działalności w obrębie Unii lub do państwa trzeciego, aby uniknąć sytuacji, w której egzekwuje się względem niego przepisy. W przypadku gdy występuje ryzyko wyrządzenia konsumentom poważnych [...] szkód, **zgodnie z prawem krajowym** właściwe organy powinny [...] móc przyjąć środki tymczasowe, obejmujące [...] **ograniczanie lub blokowanie dostępu do interfejsu internetowego lub nakazanie umieszczenia wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów wchodzących na interfejs internetowy** [...]. Ponadto powinny być uprawnione do [...] **ograniczania lub blokowania dostępu do interfejsu internetowego, nakazania umieszczenia wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów wchodzących na interfejs internetowy lub nakazania usunięcia lub zmiany treści cyfrowych, w przypadku gdy brakuje innych skutecznych sposobów na ukrócenie nielegalnych praktyk.**
- (12a) Dążąc do realizacji celu niniejszego rozporządzenia oraz podkreślając, jak ważne jest, aby przedsiębiorcy chcieli postępować zgodnie z przepisami w zakresie ochrony konsumentów i niwelować skutki swoich naruszeń, właściwe organy powinny mieć możliwość uzgadniania z przedsiębiorcami zobowiązań, czyli kroków i środków, które przedsiębiorcy będą musieli podejmować względem naruszenia, w szczególności w celu doprowadzenia do jego zaprzestania.**
- (13) Aby skutecznie zniechęcać przedsiębiorców do popełniania lub ponownego dopuszczania się naruszeń i zagwarantować, że nie będą oni czerpali zysków z takich naruszeń, przepisy dotyczące sankcji przyjęte przez państwa członkowskie zgodnie z wymogami przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów powinny być również stosowane w odniesieniu do naruszeń wewnątrzunijnych i naruszeń powszechnych, **a właściwe organy powinny w miarę możliwości uwzględniać ogólne szkody wynikające z naruszenia, do którego doszło w danych państwach członkowskich.** [...]

- (14) [...]
- (15) Należy zwiększyć skuteczność i sprawność mechanizmu wzajemnej pomocy. Należy terminowo przekazywać żądane informacje i terminowo podejmować konieczne środki **dochodzeniowe i** środki egzekwowania prawa. [...] Właściwe organy **powinny** **w określonych terminach – chyba że przedstawiono konkretne powody ich odroczenia** – [...] odpowiadać na wnioski o udzielenie informacji i wnioski o podjęcie środków egzekwowania prawa.
- (16) Komisja [...] **powinna** mieć możliwość lepszego koordynowania i monitorowania funkcjonowania mechanizmu wzajemnej pomocy, a także [...] wydawania opinii skierowanych do państw członkowskich w przypadku wystąpienia problemów. Komisja [...] **powinna** również mieć możliwość skuteczniejszego i szybszego wspierania właściwych organów w rozstrzyganiu sporów dotyczących interpretacji obowiązków spoczywających na nich w ramach mechanizmu wzajemnej pomocy.

- (17) Należy przewidzieć zharmonizowane przepisy ustanawiające procedurę koordynowania działań, [...] prowadzenia dochodzeń oraz egzekwowania prawa w przypadku naruszeń powszechnych. Skoordynowane działania przeciwko naruszeniom powszechnym powinny zagwarantować właściwym organom możliwość wyboru najstosowniejszych i najskuteczniejszych narzędzi pozwalających na położenie kresu tego rodzaju naruszeniom [...].

(17a) Właściwe organy, które zajmują się danym naruszeniem powszechnym, powinny rozpocząć skoordynowane działanie za wspólną zgodą. W celu ustalenia, które właściwe organy mają zająć się danym naruszeniem powszechnym, należy rozważyć wszystkie jego aspekty, w szczególności miejsce prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę lub miejsce jego pobytu, lokalizację mienia przedsiębiorcy, lokalizację konsumentów, którzy ponieśli szkodę na skutek naruszenia, oraz lokalizację punktów sprzedaży prowadzonej przez przedsiębiorcę, czyli sklepów i stron internetowych.

(17b) Odnosne właściwe organy powinny skoordynować podjęcie środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa w ramach skoordynowanego działania, aby skutecznie wyeliminować naruszenie i doprowadzić do jego zaprzestania lub zakazania. W tym celu właściwe organy powinny wymieniać się dowodami i innymi niezbędnymi informacjami, należy też zapewnić konieczne wsparcie. Odnosne właściwe organy powinny w skoordynowany sposób podjąć konieczne środki egzekwowania prawa, aby skutecznie doprowadzić do zaprzestania lub do zakazania naruszenia powszechnego.

(17c) Zakres udziału poszczególnych właściwych organów w skoordynowanym działaniu powinien być odpowiedni do zakresu środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, do których podjęcia zobowiązany jest właściwy organ. W związku z tym udział w skoordynowanym działaniu nie powinien nakładać na właściwe organy nieuzasadnionego obciążenia. Odnosne właściwe organy powinny być zobowiązane do podjęcia tylko koniecznych środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, potrzebnych do uzyskania niezbędnych dowodów w odniesieniu do naruszenia powszechnego oraz do doprowadzenia do jego zaprzestania lub zakazania. Sytuacja, w której odnośny właściwy organ nie dysponuje zasobami, nie może być jednak uznawana za uzasadniony powód nieuczestniczenia w skoordynowanym działaniu.

(17d) Odnosne właściwe organy, które biorą udział w skoordynowanym działaniu, powinny mieć możliwość podjęcia krajowych środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa względem tego samego naruszenia. Zarazem jednak należy utrzymać obowiązek właściwego organu do skoordynowania własnych działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa w ramach skoordynowanego działania z innymi odnośnymi właściwymi organami, chyba że prawdopodobne jest, że działania dochodzeniowe i działania w zakresie egzekwowania prawa podejmowane na szczeblu krajowym poza ramami skoordynowanego działania zapewnią szybkie i skuteczne zaprzestanie danego naruszenia powszechnego lub jego zakazanie. W tych wyjątkowych przypadkach właściwe organy powinny być uprawnione do odmowy udziału w skoordynowanym działaniu.

(18) [...]

- (19) [...] Komisja powinna ściśle współpracować z państwami członkowskimi, aby zapobiegać występowaniu naruszeń na dużą skalę. Powinna więc aktywnie powiadamiać właściwe organy o wszelkich podejrzeniach, że doszło do naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Przykładowo, jeżeli Komisja na podstawie monitorowania ostrzeżeń zgłaszanych przez właściwe organy ma uzasadnione podejrzenie, że [...] doszło do naruszenia powszechnego, które szkodziło, szkodzi lub może zaszkodzić konsumentom w co najmniej trzech czwartych państw członkowskich, których ludność łącznie stanowi co najmniej trzy czwarte ludności Unii, powinna powiadomić o tym państwa członkowskie, za pośrednictwem właściwych organów i jednolitych urzędów łącznikowych, których dotyczy domniemane naruszenie, i w powiadomieniu przedstawić powody uzasadniające ewentualne podjęcie skoordynowanego działania. Takie właściwe organy powinny przeprowadzić odpowiednie dochodzenia w oparciu o posiadane informacje lub informacje łatwo dla nich dostępne. W przypadku gdy takie dochodzenia wykażą, że naruszenie może mieć miejsce, właściwe organy, których dotyczy domniemane naruszenie, powinny rozpocząć skoordynowane działanie. Skoordynowane działanie rozpoczęte w następstwie powiadomienia dokonanego przez Komisję jest koordynowane przez Komisję. Jeżeli jest oczywiste, że naruszenie to dotyczy danego państwa członkowskiego, państwo to powinno wziąć udział w skoordynowanym działaniu, po to by zgromadzić niezbędne informacje i dowody dotyczące naruszenia i by doprowadzić do jego zaprzestania lub zakazania. Jeżeli chodzi o środki egzekwowania prawa, stosowanie niniejszego rozporządzenia nie powinno wpływać na postępowania karne i cywilne w państwach członkowskich. Należy przestrzegać zasady *ne bis in idem*. Jednak jeżeli ten sam przedsiębiorca ponownie dopuści się tych samych czynów lub zaniechań stanowiących naruszenie, które już było przedmiotem procedury egzekwowania prawa skutkującej zaprzestaniem lub zakazaniem naruszenia, te czyny lub zaniechania należy uznać za kolejne naruszenie, które właściwe organy powinny wyeliminować.

- (19a) Odnosne właściwe organy powinny podjąć konieczne środki dochodzeniowe, aby ustalić szczegóły dotyczące danego naruszenia powszechnego, w szczególności tożsamość przedsiębiorcy, czynny lub zaniechania, których się dopuścił, oraz skutki naruszenia. Środki egzekwowania prawa należy podejmować na podstawie wyniku dochodzenia. W stosownych przypadkach wynik dochodzenia oraz ocena naruszenia powszechnego powinny zostać przedstawione we wspólnym stanowisku uzgadnianym przez właściwe organy odnośnych państw członkowskich w drodze skoordynowanego działania i kierowanym do przedsiębiorców, których dotyczy naruszenie. Wspólne stanowisko nie powinno stanowić wiążącej decyzji właściwych organów. Powinno jednak dawać jego adresatom możliwość ustosunkowania się do kwestii w nim ujętych.**
- (20) W kontekście naruszeń powszechnych [...] należy przestrzegać praw do obrony przysługujących przedsiębiorcom. W szczególności należy dać im prawo do bycia wysłuchanym i do używania **podczas postępowania** języka **urzędowego lub jednego z języków urzędowych stosowanych do celów urzędowych w państwie członkowskim będącym miejscem prowadzenia działalności lub miejscem pobytu tych przedsiębiorców.** [...]

(21) [...] Oдноśne właściwe organy powinny objąć swoją jurysdykcją konieczne środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa. Jednak skutki naruszeń powszechnych nie dotyczą tylko jednego państwa członkowskiego. Dlatego też aby wyeliminować takie naruszenie i doprowadzić do jego zaprzestania lub zakazania, właściwe organy muszą współpracować.

(21a) Wspólnie uzgodnione dochodzenie na rynkach konsumenckich (akcje kontrolne) to kolejna forma koordynacji egzekwowania prawa, która okazała się skutecznym narzędziem w walce z naruszeniami i którą należy stosować i wzmacniać w przyszłości.

- (22) Skuteczne wykrywanie naruszeń powszechnych **powinna ułatwiać wymiana informacji między właściwymi organami a Komisja polegająca na wysyłaniu ostrzeżeń w razie uzasadnionego podejrzenia, że doszło do takich naruszeń.** [...] Komisja powinna koordynować **wymianę informacji.**
- (23) Organizacje konsumenckie odgrywają ważną rolę w informowaniu konsumentów o ich prawach, w ich edukowaniu i zapewnianiu ochrony ich interesów, łącznie z rozstrzyganiem sporów. Należy zachęcać konsumentów do współpracy z właściwymi organami, wzmacniając tym samym stosowanie niniejszego rozporządzenia. Organizacje konsumenckie, w szczególności te, którym na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą zostać przydzielone zadania związane z egzekwowaniem prawa, oraz europejskie centra konsumenckie powinny móc powiadamiać właściwe organy o podejrzeniu wystąpienia naruszeń i wymieniać informacje konieczne do wykrycia i położenia kresu naruszeniom wewnątrzunijnym i naruszeniom powszechnym oraz do prowadzenia dochodzeń w sprawie tych naruszeń wspólnie ze wspomnianymi organami.
- (24) [...]

(25) [...] ³

(26) Wyzwania związane z egzekwowaniem prawa wykraczają poza granice Unii, zatem należy zapewnić ochronę interesów konsumentów unijnych przed nieuczciwymi przedsiębiorcami z państw trzecich. W tym celu należy przeprowadzić negocjacje w sprawie umów międzynarodowych z państwami trzecimi dotyczących wzajemnej pomocy w egzekwowaniu przepisów chroniących interesy konsumenta. W umowach międzynarodowych należy uwzględnić przedmiot niniejszego rozporządzenia, a umowy te należy negocjować na szczeblu unijnym, aby zapewnić optymalną ochronę konsumentów unijnych oraz sprawną współpracę z państwami trzecimi.

(27) [...] ⁴

³ [...]
⁴ [...]

- (28) W przypadku przyjmowania aktów wykonawczych na podstawie art. [...] 43 [...] niniejszego rozporządzenia należy stosować procedurę sprawdzającą, biorąc pod uwagę [...], że akt **ten** [...] **ma** zasięg ogólny.
- (29) Niniejsze rozporządzenie stanowi uzupełnienie sektorowych przepisów Unii zapewniających współpracę regulatorów sektorowych [...]. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla innych systemów i sieci współpracy określonych w sektorowych przepisach Unii. Niniejsze rozporządzenie wzmacnia współpracę i koordynację w obrębie sieci ochrony konsumentów oraz sieci podmiotów i organów regulacyjnych ustanowionych w sektorowych przepisach Unii. **Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania w państwach członkowskich środków dotyczących współpracy wymiarów sprawiedliwości.**
- (29a) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa do wysuwania roszczeń o indywidualne lub zbiorowe odszkodowania, które podlega prawu krajowemu, i nie przewiduje zaspokojenia tych roszczeń.**
- (29b) W kontekście niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych.**

(30) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów unijnych dotyczących uprawnień krajowych organów regulacyjnych ustanowionych sektorowymi przepisami Unii. W stosownych przypadkach i w miarę możliwości organy te powinny korzystać z uprawnień przyznanych im na mocy prawa Unii i prawa krajowego, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazać naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych bądź wspierać właściwe organy w tych działaniach.

(31) [...] ⁵⁶⁷⁸

5 [...]
6 [...]
7 [...]
8 [...]

- (32) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla roli i uprawnień właściwych organów oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w zakresie ochrony zbiorowych interesów gospodarczych konsumentów w sprawach dotyczących usług prowadzenia rachunków płatniczych oraz umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE⁹ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE¹⁰.
- (33) W świetle obowiązujących mechanizmów współpracy przewidzianych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE oraz dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE mechanizm wzajemnej pomocy (rozdział III) nie ma zastosowania do wewnątrzunijnych naruszeń wymienionych dyrektyw.
- (34) [...]

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34).

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214).

- (35) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej¹¹ **i w prawie konstytucyjnym państw członkowskich**. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno być interpretowane i stosowane z uwzględnieniem tych praw i zasad. Wykonując minimalne uprawnienia określone w niniejszym rozporządzeniu, właściwe organy powinny zachować odpowiednią równowagę między interesami, które są chronione przez prawa podstawowe, takimi jak: wysoki poziom ochrony konsumentów, wolność prowadzenia działalności gospodarczej oraz swobodny dostęp do informacji. **Ponadto stosowanie niniejszego rozporządzenia nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim stosowania własnych podstawowych przepisów i zasad dotyczących wolności prasy i wolności słowa.**
- (36) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie ustanowienie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, gdyż działając samodzielnie, nie mogą one zapewnić współpracy i koordynacji, natomiast ze względu na zakres terytorialny i podmiotowy celu możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu. **Aby zagwarantować ochronę praw i wolności, w tym należyte zabezpieczenia dla osób, których dotyczą dane, względem przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu takich danych, należy przestrzegać przepisów rozporządzenia (UE) 2016/679.**
- (37) Należy zatem uchylić rozporządzenie (WE) nr 2006/2004,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

¹¹ Dz.U. C 364 z 18.12.2000, s. 1.

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY WSTĘPNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie określa warunki, na jakich właściwe organy w państwach członkowskich wskazane jako odpowiedzialne za egzekwowanie [...] przepisów prawnych **Unii** chroniących interesy konsumentów będą współpracować ze sobą oraz z Komisją w celu zapewnienia przestrzegania tych przepisów oraz sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a także w celu wzmocnienia ochrony interesów gospodarczych konsumentów.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do naruszeń wewnątrzunijnych **oraz** naruszeń powszechnych określonych, **odpowiednio**, w art. 3 lit. b) i c), **nawet jeżeli naruszeń tych zaprzestano, zanim rozpoczęło się lub zakończyło egzekwowanie prawa.**
2. [...]

3. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów unijnych w dziedzinie prawa prywatnego międzynarodowego, w szczególności przepisów dotyczących jurysdykcji sądów oraz prawa właściwego.
4. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania w państwach członkowskich środków związanych ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i cywilnych, w szczególności dla funkcjonowania europejskich sieci sądowych, **oraz dla stosowania aktów prawnych dotyczących współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych.**
5. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla wypełniania przez państwa członkowskie wszelkich dodatkowych obowiązków w zakresie wzajemnej pomocy w dziedzinie ochrony zbiorowych interesów gospodarczych konsumentów, które to obowiązki wynikają z innych aktów prawnych, w tym umów dwustronnych lub wielostronnych, także w sprawach karnych.
6. **Rozdział III niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do naruszeń wewnątrzunijnych** [...] określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego.
7. [...]

(a) [...]

b) [...]

8. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE¹².

9. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów rozporządzenia nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej¹³.

10. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla odnośnych przepisów prawa Unii mających zastosowanie do ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

11. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa krajowego mającego zastosowanie do odszkodowań na rzecz konsumentów z tytułu szkody poniesionej na skutek naruszenia prawa Unii chroniącego interesy konsumentów.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

a) „przepisy prawne **Unii** chroniące interesy konsumentów” oznaczają wymienione w załączniku dyrektywy transponowane do wewnętrznych porządków prawnych państw członkowskich oraz rozporządzenia;

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów (Dz.U. L 110 z 1.5.2009, s. 30).

¹³ **Rozporządzenie nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. 17 z 6.10.1958, s 385).**

- b) „naruszenie wewnątrzunijne” oznacza każdy [...] czyn lub każde zaniechanie sprzeczne z przepisami prawnymi **Unii** chroniącymi interesy konsumentów, które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów zamieszkałych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym czyn lub zaniechanie miały swoje źródło, w którym dopuszczono się czynu lub zaniechania, w którym przedsiębiorca odpowiedzialny za czyn lub zaniechanie ma siedzibę lub w którym znajdują się dowody bądź aktywa przedsiębiorcy związane z tym czynem lub zaniechaniem;
- c) „naruszenie powszechne” oznacza [...]:
1. każdy czyn lub każde zaniechanie sprzeczne z przepisami prawnymi **Unii** chroniącymi interesy konsumentów, które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów zamieszkałych w co najmniej dwóch państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie, w którym czyn lub zaniechanie miały swoje źródło, w którym dopuszczono się czynu lub zaniechania, lub w którym przedsiębiorca odpowiedzialny za czyn lub zaniechanie ma siedzibę lub w którym znajdują się dowody bądź aktywa **przedsiębiorcy** związane z tym czynem lub zaniechaniem [...]; albo
 2. każdy czyn [...] lub każde zaniechanie [...] sprzeczne z przepisami prawnymi **Unii** chroniącymi interesy konsumentów, **które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów i** mają cechy wspólne, np. dotyczą tej samej bezprawnej praktyki, naruszają ten sam interes **oraz** zachodzą jednocześnie, **i dopuszcza się ich ten sam przedsiębiorca w** co najmniej **trzech** państwach członkowskich;

ca) „właściwy organ” oznacza każdy organ publiczny ustanowiony na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów i wyznaczony zgodnie z art. 5 ust. 1;

- cb) „jednolity urząd łącznikowy” oznacza organ publiczny w każdym państwie członkowskim wyznaczony jako odpowiedzialny za koordynację stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium tego państwa członkowskiego;**
- d) „organ wnioskujący” oznacza właściwy organ, który zwraca się z wnioskiem o wzajemną pomoc;
- e) „organ współpracujący” oznacza właściwy organ, który otrzymuje wniosek o wzajemną pomoc;
- ea) „wyznaczony podmiot” oznacza podmiot mający uzasadniony interes w zaprzestaniu lub zakazaniu naruszeń przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów, wyznaczony przez właściwy organ do gromadzenia niezbędnych informacji i podejmowania koniecznych środków egzekwowania prawa dostępnych mu na mocy prawa krajowego w celu doprowadzenia – w imieniu tego właściwego organu – do zaprzestania naruszenia lub do jego zakazania.**
- f) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną – niezależnie od tego, czy jest to podmiot prywatny czy publiczny – która działa w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu, w tym za pośrednictwem każdej innej osoby działającej w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy;
- g) [...]
- h) [...]

i) „[...] zbiorowe interesy konsumentów” oznaczają [...] interesy pewnej liczby konsumentów, którym to interesom **szkodzą lub mogą zaszkodzić** naruszenia wewnątrzunijne lub naruszenia powszechne; [...]

ia) „interfejs internetowy” oznacza każde oprogramowanie, w tym stronę internetową lub jej część oraz aplikacje, obsługiwane przez przedsiębiorcę lub w jego imieniu, będące narzędziem umożliwiającym konsumentom dostęp do towarów lub usług przedsiębiorcy.

Artykuł 4

Notyfikacja terminów przedawnienia naruszeń

1. [...]
2. [...]
3. [...]

Jednolite urzędy łącznikowe notyfikują Komisji terminy przedawnienia obowiązujące w ich jurysdykcji i mające zastosowanie do podejmowania środków egzekwowania prawa na podstawie art. 8 ust. 3. Komisja przedstawia skróconą informację o notyfikowanych terminach przedawnienia i udostępnia ją właściwym organom.

ROZDZIAŁ II

WŁAŚCIWE ORGANY I ICH UPRAWNIENIA

Artykuł 5

Właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe

1. Każde państwo członkowskie wyznacza [...] właściwe organy [...] **i jednolity urząd łącznikowy odpowiedzialne za stosowanie niniejszego rozporządzenia.**
2. Właściwe organy wypełniają swoje obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia tak samo, jakby działały na rzecz konsumentów w swoim własnym państwie członkowskim i we własnym imieniu.
3. [...]
4. **W obrębie każdego państwa członkowskiego** jednolity urząd łącznikowy jest odpowiedzialny za koordynację [...] działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania przepisów w kontekście naruszeń wewnątrzunijnych oraz naruszeń powszechnych, które to działania prowadzone są przez właściwe organy, inne organy publiczne określone w art. 6 [...] **i, jeżeli ma to zastosowanie,** przez wyznaczone podmioty określone w art. [...] **6a** [...].

5. Państwa członkowskie zapewniają, by właściwe organy oraz jednolite urzędy łącznikowe miały odpowiednie zasoby niezbędne do stosowania niniejszego rozporządzenia [...], w tym wystarczające zasoby budżetowe i inne zasoby, wiedzę specjalistyczną, procedury oraz inne ustalenia.
6. Jeżeli na terytorium państwa członkowskiego istnieje więcej niż jeden właściwy organ, państwo członkowskie zapewnia, aby zakres obowiązków każdego z tych organów był jasno określony i aby organy te ściśle ze sobą współpracowały w sposób umożliwiający skuteczne wykonywanie ich odnośnych obowiązków.

Artykuł 6

[...] Współpraca w zakresie stosowania niniejszego rozporządzenia w obrębie państw członkowskich

1. [...] **Do celów należytego stosowania niniejszego rozporządzenia [...] każde państwo członkowskie zapewnia skuteczną wzajemną współpracę właściwych organów, innych organów publicznych oraz, jeżeli ma to zastosowanie, wyznaczonych podmiotów.**
2. [...] Inne organy publiczne, o których mowa w ust. 1, [...] podejmują, **na wniosek właściwego organu**, wszelkie konieczne środki [...] dostępne im na mocy prawa krajowego, **aby** doprowadzić do zaprzestania naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych lub do ich zakazania.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby inne organy publiczne dysponowały środkami i uprawnieniami niezbędnymi do prowadzenia skutecznej współpracy z właściwymi organami w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia. Inne organy publiczne regularnie informują właściwy organ o środkach podjętych w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia.
4. [...]
5. [...]

Artykuł 6a

Rola wyznaczonych podmiotów

1. W stosownych przypadkach i zgodnie z prawem krajowym właściwy organ („organ zlecający”) może zlecić wyznaczonemu podmiotowi gromadzenie niezbędnych informacji dotyczących naruszenia wewnątrzunijnego lub naruszenia powszechnego oraz podejmowanie koniecznych środków egzekwowania prawa, aby doprowadzić do zaprzestania tego naruszenia lub do jego zakazania, jeżeli po konsultacji z organem wnioskującym lub z pozostałymi odnośnymi właściwymi organami zarówno organ wnioskujący, jak i organ współpracujący lub wszystkie odnośne właściwe organy zgodzą się co do tego, że tym sposobem można uzyskać niezbędne informacje lub doprowadzić do zaprzestania naruszenia lub do jego zakazania w co najmniej tak skuteczny i sprawny sposób, jak by to miało miejsce w przypadku podjęcia działania przez organ zlecający.

2. Jeżeli organ wnioskujący lub pozostałe odnośne organy są zdania, że warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione, niezwłocznie informują o tym pisemnie organ zlecający, przedstawiając uzasadnienie swojej opinii. W przypadku braku zgody organ zlecający może przekazać sprawę Komisji, która niezwłocznie wydaje opinię.
3. Jeżeli wyznaczonemu podmiotowi nie uda się niezwłocznie uzyskać niezbędnych informacji ani doprowadzić do zaprzestania naruszenia lub do jego zakazania lub jeżeli odnośne właściwe organy nie osiągnęły zgody, co do tego, że wyznaczonemu organowi można zlecić zadania zgodnie z ust. 1, obowiązek podjęcia koniecznych środków dochodzeniowych lub środków egzekwowania prawa spoczywający na organie zlecającym pozostaje niezmieniony.
4. Organ zlecający podejmuje wszelkie konieczne środki, aby zapobiec ujawnieniu informacji, które podlegają przepisom dotyczącym poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej określonym w art. 41.

Artykuł 7

Informacje i wykazy

1. Każde państwo członkowskie niezwłocznie przekazuje Komisji i pozostałym państwom członkowskim dane właściwych organów, jednolitego urzędu łącznikowego, wyznaczonych podmiotów określonych w art. [...] **6a** oraz podmiotów uczestniczących w mechanizmie ostrzegania określonym w art. 34, jak również wszelkie zmiany tych danych.
2. Komisja prowadzi na swojej stronie internetowej i aktualizuje publicznie dostępny wykaz jednolitych urzędów łącznikowych, właściwych organów, wyznaczonych podmiotów i innych podmiotów określonych w art. 35.

Minimalne uprawnienia właściwych organów

1. Każdy właściwy organ posiada uprawnienia dochodzeniowe oraz uprawnienia do egzekwowania prawa **przewidziane w ust. 2, 3, 4 i 5** niezbędne do stosowania niniejszego rozporządzenia i wykonuje je [...] **zgodnie z warunkami określonymi w art. 9.**
- 1a. **Niezależnie od przepisów ust. 1 państwa członkowskie mogą postanowić o przyznaniu wszystkich uprawnień każdemu właściwemu organowi, pod warunkiem że każde z tych uprawnień będzie mogło być skutecznie wykonywane stosownie do potrzeb w odniesieniu do wszelkich naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem zgodnie z warunkami określonymi w art. 9.**
2. [...] Właściwe organy mają co najmniej następujące uprawnienia **dochodzeniowe** [...]:
 - a) mają dostęp do wszelkich istotnych dokumentów, danych lub informacji odnoszących się do naruszenia **wewnątrzunijnego lub naruszenia powszechnego** [...], w dowolnej formie lub w dowolnym formacie i bez względu na nośnik, na którym są one przechowywane, lub na miejsce ich przechowywania;
 - b) mogą żądać dostarczenia [...] wszelkich istotnych informacji, danych lub dokumentów, w dowolnej formie lub w dowolnym formacie i bez względu na nośnik, na którym są one przechowywane, lub na miejsce ich przechowywania, **od dowolnego publicznego organu, podmiotu lub agencji w swoim państwie członkowskim lub od każdej osoby fizycznej lub prawnej** w celu [...] **ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego lub do naruszenia powszechnego i w celu ustalenia szczegółów dotyczących tego naruszenia, w tym śledzenia przepływów środków finansowych i danych lub potwierdzenia tożsamości osób zaangażowanych w przepływy środków finansowych i danych, informacji o rachunkach bankowych i własności stron internetowych;**

- c) [...]
- d) mogą przeprowadzać niezbędne kontrole na miejscu w odniesieniu do **działalności**, [...]
terenu, [...] środków transportu lub zażądać tego od innych organów w celu zbadania lub zajęcia informacji, danych lub dokumentów albo sporządzenia lub uzyskania ich kopii, bez względu na nośnik, na którym są one przechowywane; mogą [...] **zajmować** [...] informacje, dane lub dokumenty na niezbędny okres i w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli; mogą żądać od przedstawicieli lub pracowników przedsiębiorcy wyjaśnień dotyczących faktów, informacji lub dokumentów dotyczących przedmiotu kontroli oraz rejestrowania odpowiedzi;
- e) mogą nabywać towary lub usługi w ramach zakupów testowych **oraz w razie konieczności po ukryciu prawdziwej tożsamości w celu wykrycia naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych** oraz uzyskania dowodów [...]
- f) [...]
- g) [...]

h) [...]

i) [...]

j) [...]

k) [...]

l) [...]

m) [...]

n) [...]

o) [...]

p) [...]

q) [...]

3. Właściwe organy mają co najmniej następujące uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa:

- a) mogą przyjmować środki tymczasowe, aby zapobiec ryzyku wyrządzenia poważnych szkód zbiorowym interesom konsumentów;**
- b) mogą dążyć do tego, aby przedsiębiorca odpowiedzialny za naruszenie wewnątrzunijne lub naruszenie powszechne złożył zobowiązania do zaprzestania naruszenia, lub aby przyjąć od przedsiębiorcy takie zobowiązania;**
- c) mogą pisemnie nakazać przedsiębiorcy zaprzestanie naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych;**
- d) mogą doprowadzić do zaprzestania lub zakazania naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych;**
- e) w przypadku braku dostępności innych skutecznych środków prowadzących do zaprzestania lub zakazania naruszenia, mogą ograniczyć lub zablokować dostęp do interfejsu internetowego lub nakazać umieszczenie wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów wchodzących na interfejs internetowy, w tym poprzez zwrócenie się do strony trzeciej lub innego organu publicznego o zastosowanie takich środków, lub nakazać usunięcie lub zmianę treści cyfrowych w celu zapobieżenia ryzyku wyrządzenia poważnych szkód zbiorowym interesom konsumentów;**

f) mogą nakładać grzywny lub okresowe kary pieniężne za naruszenia wewnątrzunijne i naruszenia powszechne oraz za niewykonanie decyzji, nakazu, środka tymczasowego, zobowiązania lub innego środka, które przyjęto na podstawie niniejszego rozporządzenia.

3a. Uprawnienie do nakładania grzywien w przypadku naruszeń wewnątrzunijnych i naruszeń powszechnych ma zastosowanie do każdego naruszenia unijnych przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów, które przewidują sankcje. Pozostaje to bez uszczerbku dla uprawnień organów krajowych do nakładania sankcji, w tym grzywien, na warunkach określonych przez prawo krajowe, pomimo że przepisy prawne Unii chroniące interesy konsumentów nie przewidują sankcji.

4. Właściwe organy są uprawnione do wszczynania dochodzeń lub postępowań z własnej inicjatywy w celu doprowadzenia do zaprzestania naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych lub do ich zakazania.

5. Właściwe organy mogą publikować wszelkie ostateczne decyzje, zobowiązania przedsiębiorców lub nakazy przyjęte na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym informacje na temat tożsamości przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie wewnątrzunijne lub naruszenie powszechne.

Artykuł 9

Wykonywanie minimalnych uprawnień

1. Uprawnienia określone w art. 8 są wykonywane [...]:
 - a) bezpośrednio przez właściwe organy w ramach ich własnych kompetencji;
 - aa) w stosownych przypadkach po zwróceniu się do innych właściwych organów lub innych organów publicznych o zastosowanie uprawnień;
 - ab) poprzez zlecenie zadań wyznaczonym podmiotom, jeżeli ma to zastosowanie;
albo

- b) poprzez wniesienie powództwa do sądów właściwych do wydania niezbędnego orzeczenia, w tym, w stosownych przypadkach, przez wniesienie środka odwoławczego, jeżeli wniosek o wydanie niezbędnego orzeczenia został oddalony.

2. [...] **Realizacja i wykonywanie uprawnień określonych w art. 8 w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia powinny być proporcjonalne i zgodne z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz przepisami prawa Unii i prawa krajowego, w szczególności z mającymi zastosowanie gwarancjami proceduralnymi i zasadami praw podstawowych. Środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa przyjęte w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia są adekwatne do charakteru naruszenia oraz ogólnej wynikającej z niego faktycznej lub potencjalnej szkody.**

3. [...]

Artykuł 10

[...]

ROZDZIAŁ III

MECHANIZM WZAJEMNEJ POMOCY

Artykuł 11

Wnioski o przekazanie informacji

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący przekazuje **organowi wnioskującemu w terminie 30 dni – chyba że przedstawiono konkretne powody odroczenia terminu** – wszelkie istotne informacje niezbędne do ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego, oraz do doprowadzenia do zaprzestania tego naruszenia.
[...]
2. Organ współpracujący wszczyna stosowne **i konieczne** dochodzenia lub podejmuje wszelkie inne konieczne lub stosowne środki w celu zgromadzenia wymaganych informacji. W razie konieczności dochodzenia te przeprowadza się przy wsparciu innych organów publicznych lub wyznaczonych podmiotów.
3. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący może zezwolić właściwym urzędnikom organu wnioskującego na towarzyszenie urzędnikom organu współpracującego w prowadzeniu ich dochodzeń.
4. [...]
5. [...].

Wnioski o podjęcie środków egzekwowania prawa

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje wszelkie konieczne **i proporcjonalne** środki egzekwowania prawa, aby doprowadzić do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania [...] **poprzez wykonanie uprawnień określonych w art. 8 oraz wszelkich dodatkowych uprawnień przyznanych organowi na mocy prawa krajowego. Organ współpracujący określa stosowne środki egzekwowania prawa niezbędne, aby doprowadzić do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania, i podejmuje je niezwłocznie, jednak nie później niż 6 miesięcy po otrzymaniu wniosku, chyba że przedstawiono konkretne powody odroczenia tego terminu. W stosownych przypadkach organ współpracujący nakłada grzywny lub okresowe kary pieniężne na przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie wewnątrzunijne.**
2. [...]
3. Organ współpracujący regularnie przekazuje [...] organowi wnioskującemu informacje na temat kroków i środków już podjętych **oraz tych, które zamierza podjąć**. Organ współpracujący niezwłocznie powiadamia organ wnioskujący, właściwe organy innych państw członkowskich i Komisję, za pośrednictwem bazy danych określonej w art. 43, o podjętych środkach i ich skutkach w odniesieniu do naruszenia wewnątrzunijnego, w tym: [...] [...] czy nałożono środki tymczasowe [...];

[...] jakie [...] środki przyjęto, [...] oraz czy środki te [...] zostały wdrożone.

4. [...]

5. [...]

Artykuł 13

[...]

1. [...]

2. [...]
3. [...]
4. [...]
6. [...]

Artykuł 14

Procedury dotyczące wniosków o wzajemną pomoc

1. Organ wnioskujący przekazuje we wnioskach o wzajemną pomoc informacje wystarczające, aby umożliwić organowi współpracującemu zrealizowanie wniosku, w tym przekazuje wszelkie niezbędne dowody możliwe do uzyskania jedynie w państwie członkowskim organu wnioskującego.

2. Organ wnioskujący przesyła wnioski w celach informacyjnych do jednolitego urzędu łącznikowego w państwie członkowskim organu współpracującego oraz do jednolitego urzędu łącznikowego w państwie członkowskim organu wnioskującego. Jednolity urząd łącznikowy w państwie członkowskim organu współpracującego niezwłocznie przesyła wnioski stosownemu właściwemu organowi.
3. Składanie wniosków o wzajemną pomoc i cała związana z nimi komunikacja odbywa się na piśmie z zastosowaniem standardowych formularzy oraz elektronicznie za pośrednictwem bazy danych ustanowionej na podstawie art. 43.
4. Języki stosowane we wnioskach o wzajemną pomoc i w całej związanej z nimi komunikacji są uzgadniane przez odnośne właściwe organy.
5. Jeżeli nie można osiągnąć porozumienia w sprawie języków, wnioski są przekazywane w języku urzędowym państwa członkowskiego organu wnioskującego, a odpowiedzi – w języku urzędowym państwa członkowskiego organu współpracującego. W takiej sytuacji każdy właściwy organ zapewnia niezbędne tłumaczenia wniosków, odpowiedzi i innych dokumentów, które otrzymuje od innego właściwego organu.
6. Organ współpracujący udziela odpowiedzi bezpośrednio organowi wnioskującemu oraz jednolitym urządům łącznikowym w państwach członkowskich organu wnioskującego i organu współpracującego.

Odmowa realizacji wniosku o wzajemną pomoc

1. Organ współpracujący może odmówić realizacji wniosku o przekazanie informacji, o którym mowa w art. 11, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych sytuacji:
 - a) w opinii organu współpracującego, w następstwie konsultacji z organem wnioskującym, **okazuje się**, że żądane informacje nie są potrzebne organowi wnioskującemu do ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego lub czy istnieje uzasadnione podejrzenie, że może dojść do naruszenia;
 - b) organ wnioskujący nie zgadza się, by informacje podlegały przepisom dotyczącym poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej określonym w art. 41;
 - c) przed organami sądowymi w państwie członkowskim organu współpracującego [...] **zostało już wszczęte dochodzenie karne lub postępowanie sądowe albo istnieje wyrok, ugoda sądowa lub nakaz sądowy** w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy;
 - d) **rozpoczęto już wykonywanie niezbędnych uprawnień dochodzeniowych oraz uprawnień do egzekwowania prawa lub przyjęto już decyzję administracyjną w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w tym państwie członkowskim, aby doprowadzić do zaprzestania tego naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania.**

2. Organ współpracujący może odmówić realizacji wniosku o podjęcie środków egzekwowania prawa, o którym mowa w art. 12, po konsultacji z organem wnioskującym, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych sytuacji:
- a) przed organami sądowymi w państwie członkowskim organu współpracującego [...] zostało już wszczęte dochodzenie karne lub postępowanie sądowe **albo istnieje** wyrok, **ugoda sądowa lub nakaz sądowy** w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy;
 - aa) **rozpoczęto już wykonywanie niezbędnych uprawnień dochodzeniowych oraz uprawnień do egzekwowania prawa lub przyjęto już decyzję administracyjną w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w tym państwie członkowskim, aby doprowadzić do zaprzestania tego naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania;**
 - b) organ współpracujący, po przeprowadzeniu stosownego dochodzenia, jest zdania, że nie doszło do naruszenia wewnątrzunijnego;
 - c) organ współpracujący jest zdania, że organ wnioskujący nie udzielił wystarczających informacji zgodnie z art. 1[...]4 ust. 1;
 - d) **organ współpracujący przyjął zobowiązania przedsiębiorcy do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego w określonym terminie i termin ten jeszcze nie upłynął.**

Organ współpracujący realizuje jednak wniosek o podjęcie środków egzekwowania prawa na mocy art. 12, jeżeli przedsiębiorca nie dotrzyma zobowiązań, o których mowa w lit. d).

[...]

3. Organ współpracujący informuje organ wnioskujący oraz Komisję o odmowie realizacji wniosku o wzajemną pomoc oraz o powodach tej odmowy.
4. W przypadku braku porozumienia między organem wnioskującym a organem współpracującym organ wnioskujący lub organ współpracujący [...] **moga** niezwłocznie przekazać sprawę Komisji, która **niezwłocznie** wydaje opinię. W przypadku nieprzekazania sprawy Komisji może ona wydać opinię z własnej inicjatywy.
5. Komisja monitoruje funkcjonowanie mechanizmu wzajemnej pomocy oraz przestrzeganie przez właściwe organy procedur i terminów rozpatrywania wniosków o wzajemną pomoc. Komisja ma dostęp do wniosków o wzajemną pomoc oraz do informacji i dokumentów wymienianych między organem wnioskującym a organem współpracującym.
6. [...]

ROZDZIAŁ IV

[...] MECHANIZM PROWADZENIA DOCHODZEŃ I EGZEKWOWANIA PRAWA W PRZYPADKU NARUSZEŃ POWSZECHNYCH

SEKCJA I

[...]

Artykuł 15a

Procedura podejmowania decyzji wśród państw członkowskich

W sprawach objętych niniejszym rozdziałem odnośne właściwe organy podejmują decyzje na zasadzie konsensusu.

Artykuł 15aa

Ogólne zasady współpracy

1. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że dochodzi do naruszenia powszechnego, odnośne właściwe organy i Komisja niezwłocznie informują się nawzajem i informują odnośny jednolity urząd łącznikowy, przesyłając ostrzeżenia na podstawie art. 34.

2. Właściwe organy zajmujące się danym naruszeniem powszechnym koordynują podjęcie środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, aby wyeliminować naruszenia. Niezwłocznie wymieniają wszelkie niezbędne informacje i udzielają sobie nawzajem oraz Komisji wszelkiej potrzebnej pomocy.
3. Odnosne właściwe organy zapewniają gromadzenie wszystkich niezbędnych dowodów i informacji oraz podjęcie wszelkich koniecznych środków egzekwowania prawa, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazania naruszenia powszechnego.
4. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 2 stosowanie niniejszego rozporządzenia nie wpływa na prowadzenie przez odnósne właściwe organy krajowych działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa w sprawie tego samego naruszenia i tego samego przedsiębiorcy.
5. W stosownych przypadkach właściwe organy mogą zaprosić urzędników Komisji i inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję do udziału w skoordynowanych dochodzeniach, działaniach w zakresie egzekwowania prawa i innych działaniach podejmowanych na podstawie niniejszego rozdziału.

Artykuł 16

[...] **Rozpoczęcie** skoordynowanego działania i wyznaczenie koordynatora

1. [...]

2. [...].
3. [...]
4. [...]
5. [...]
6. [...]

1. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do naruszenia powszechnego, odnośne właściwe organy rozpoczynają za wspólną zgodą skoordynowane działanie. O rozpoczęciu skoordynowanego działania powiadamia się jednolite urzędy łącznikowe zajmujące się skoordynowanym działaniem oraz Komisję.

2. Właściwe organy zajmujące się podejrzeniem wystąpienia naruszenia powszechnego wyznaczają spośród siebie jeden właściwy organ do roli koordynatora. Jeżeli nie można osiągnąć porozumienia w sprawie koordynatora, właściwe organy zwracają się do Komisji, by przyjęła tę rolę. Jeżeli Komisja odmawia przyjęcia roli koordynatora, odnośne właściwe organy mogą postanowić o zakończeniu skoordynowanego działania i prowadzą krajowe działania w zakresie egzekwowania prawa, aby wyeliminować naruszenie powszechne, wykorzystując, w stosownym przypadku, mechanizm wzajemnej pomocy na podstawie rozdziału III.
3. Jeżeli Komisja ma uzasadnione podejrzenie, że naruszenie powszechne szkodziło, szkodzi lub może zaszkodzić konsumentom w co najmniej trzech czwartych państw członkowskich, których ludność łącznie stanowi co najmniej trzy czwarte ludności Unii, niezwłocznie powiadamia o tym na podstawie art. 34 właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe, których dotyczy domniemane naruszenie. W powiadomieniu Komisja przedstawia powody uzasadniające ewentualne podjęcie skoordynowanego działania. Takie właściwe organy przeprowadzają odpowiednie dochodzenia w oparciu o posiadane informacje lub informacje łatwo dla nich dostępne. W przypadku gdy takie dochodzenia wykażą, że naruszenie może mieć miejsce, właściwe organy, których dotyczy naruszenie, rozpoczynają skoordynowane działanie na podstawie ust. 1.
4. Skoordynowane działanie rozpoczęte w następstwie powiadomienia dokonanego przez Komisję zgodnie z ust. 3 jest koordynowane przez Komisję.

5. Właściwy organ dołącza do skoordynowanego działania, jeżeli podczas tego działania okaże się, że dotyczy go dane naruszenie powszechne.

Artykuł 16a

Odmowa udziału w skoordynowanym działaniu

1. Właściwy organ może odmówić wzięcia udziału w skoordynowanym działaniu z jednej z następujących przyczyn:

- a) wszczęto już dochodzenie karne lub postępowanie sądowe, wydano już wyrok lub zawarto ugodę sądową w sprawie tego samego naruszenia przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w tym państwie członkowskim;
- b) rozpoczęto już wykonywanie niezbędnych uprawnień dochodzeniowych oraz uprawnień do egzekwowania prawa lub przyjęto decyzję administracyjną w sprawie tego samego naruszenia przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w tym państwie członkowskim, aby doprowadzić do zaprzestania tego naruszenia powszechnego lub do jego zakazania;
- c) w następstwie stosownego dochodzenia okazało się, że faktyczny lub potencjalny wpływ domniemanego naruszenia na konsumentów w tym państwie członkowskim jest nieznaczny i właściwy organ nie musi przyjmować środków egzekwowania prawa;
- d) właściwy organ przyjął zobowiązania przedsiębiorcy do zaprzestania w tym państwie członkowskim naruszenia powszechnego, zobowiązania te zostały zrealizowane i właściwy organ nie musi przyjmować środków egzekwowania prawa.

- 2. W przypadku gdy właściwy organ odmawia wzięcia udziału w skoordynowanym działaniu na podstawie ust. 1, niezwłocznie informuje o tej decyzji Komisję, odnośne jednolite urzędy łącznikowe i pozostałe odnośne właściwe organy, przedstawia przyczyny odmowy i niezbędne dokumenty uzasadniające.**

Artykuł 17

Środki dochodzeniowe w ramach skoordynowanych działań

1. [...] Odnośne właściwe organy zapewniają, aby dochodzenia i kontrole były prowadzone **skutecznie, sprawnie i w sposób skoordynowany, a w szczególności starają się, by były prowadzone** [...] jednocześnie.
 2. [...].
- 2a. W razie konieczności można skorzystać z mechanizmu wzajemnej pomocy na podstawie rozdziału III, w szczególności w celu zgromadzenia dowodów i informacji od państw członkowskich innych niż państwa członkowskie, których dotyczy skoordynowane działanie, lub w celu zapewnienia, aby dany przedsiębiorca nie obchodził środków egzekwowania prawa.**

3. **W stosownych przypadkach** odnośne właściwe organy [...] przedstawiają wynik dochodzenia w sprawie naruszenia powszechnego i ocenę tego naruszenia w uzgodnionym przez siebie wspólnym stanowisku.

3a. **O ile odnośne właściwe organy nie uzgodniły inaczej między sobą, koordynator przekazuje wspólne stanowisko odpowiedzialnemu za naruszenie przedsiębiorcy, któremu daje się możliwość bycia wysłuchanym w kwestiach objętych wspólnym stanowiskiem.**

4. W stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla przepisów dotyczących tajemnicy zawodowej i handlowej określonych w art. 41 odnośne właściwe organy mogą [...] opublikować wspólne stanowisko lub jego części na swoich stronach internetowych, a Komisja **może opublikować to wspólne stanowisko na swojej** stronie internetowej, **jeżeli zwróci się o to odnośne właściwe organy** [...].

Artykuł 18

[...]Zobowiązania

1. Odnośne właściwe organy mogą zwrócić się do przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie **powszechne** o zadeklarowanie **w wyznaczonym terminie** zobowiązań do zaprzestania naruszenia [...] Przedsiębiorca może również z własnej inicjatywy zadeklarować zobowiązania do zaprzestania naruszenia [...].

2. [...]

2a. W stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla przepisów dotyczących tajemnicy zawodowej i handlowej określonych w art. 41, odnośne właściwe organy mogą opublikować zobowiązania zadeklarowane przez przedsiębiorcę na swoich stronach internetowych lub w stosownych przypadkach Komisja może opublikować te zobowiązania na swojej stronie internetowej, jeżeli zwróci się o to odnośne właściwe organy [...].

3. **Odnośne właściwe organy [...] oceniają zaproponowane zobowiązania, a wynik oceny przekazują przedsiębiorcy. Jeżeli zobowiązania są wystarczające i proporcjonalne, by zaprzestać naruszenia, właściwe organy przyjmują je i wyznaczają termin, w którym zobowiązania te należy zrealizować.**

4. Odnośne [...] właściwe organy monitorują realizację zobowiązań. W szczególności zapewniają, aby dany przedsiębiorca regularnie przekazywał koordynatorowi informacje na temat postępów w realizacji zobowiązań. Właściwe organy mogą – w stosownych przypadkach – zasięgać opinii organizacji konsumenckich i ekspertów, aby sprawdzić, czy działania podjęte przez przedsiębiorcę są zgodne z zobowiązaniami.
5. [...]

Artykuł 18a

Środki egzekwowania prawa w skoordynowanych działaniach

1. Odnośne właściwe organy podejmują w ramach swojej jurysdykcji wszelkie konieczne środki egzekwowania prawa względem przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie powszechne, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazania tego naruszenia. W stosownych przypadkach nakładają grzywny lub okresowe kary pieniężne na przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie powszechne.

2. Środki egzekwowania prawa przewidziane w ust. 1 są podejmowane w sposób skuteczny, sprawny i skoordynowany w celu doprowadzenia do zaprzestania lub zakazania naruszenia powszechnego. Odnosne właściwe organy starają się podjąć środki egzekwowania prawa jednocześnie w państwach członkowskich, których dotyczy naruszenie powszechne.

Artykuł 19

Zakończenie skoordynowanych działań

1. Skoordynowane działanie zostaje zakończone, jeżeli odnosne właściwe organy stwierdzą, że zaprzestano naruszenia powszechnego lub zostało ono zakazane we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczyło, lub że nie doszło do takiego naruszenia.
2. Skoordynowane działanie zostaje zakończone, jeżeli Komisja odmówi przyjęcia roli koordynatora zgodnie z art. 16 ust. 2, a odnosne właściwe organy postanowią o zakończeniu skoordynowanego działania.
3. W przypadku zakończenia skoordynowanego działania na podstawie ust. 2 koordynator lub jeden z odnosnych właściwych organów niezwłocznie powiadamia Komisję, odnosne jednolite urzędy łącznikowe i odnosne właściwe organy [...] o zakończeniu skoordynowanego działania [...].

Artykuł 20

[...]

Skreśla się sekcję II.

SEKCJA III

[...]

Artykuł 28

[...]

Rola koordynatora

1. Koordynator wyznaczony zgodnie z art. 16 lub [...] art. **36a** w szczególności:
 - a) zapewnia, aby wszystkie odnośne właściwe organy i Komisja były należycie i terminowo informowane o postępach w realizacji działań w zakresie egzekwowania prawa, o przewidywanych kolejnych krokach oraz o środkach, które mają zostać przyjęte;
 - b) koordynuje **i obserwuje** [...] **środki** dochodzeniowe **podejmowane** przez odnośne właściwe organy [...];
 - c) koordynuje proces przygotowania i udostępniania wszystkich niezbędnych dokumentów między odnośnymi właściwymi organami i Komisją;
 - d) utrzymuje kontakt z przedsiębiorcą i innymi stronami, których dotyczą [...] środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa, chyba że odnośne właściwe organy i **koordynator** [...] uzgodnią inaczej;
 - e) koordynuje ocenę, konsultacje i monitorowanie prowadzone przez odnośne właściwe organy oraz inne kroki niezbędne do przetwarzania i realizacji zobowiązań zadeklarowanych przez danych przedsiębiorców;

- f) koordynuje [...] środki egzekwowania prawa przyjmowane przez odnośne właściwe organy [...];
 - g) koordynuje wnioski o wzajemną pomoc złożone przez odnośne właściwe organy na podstawie przepisów rozdziału III.
2. Koordynator nie ponosi odpowiedzialności za czyny lub zaniechania, których dopuszczają się odnośne właściwe organy podczas korzystania z uprawnień określonych w art. 8.
- 2a. W przypadku gdy skoordynowane działania dotyczą powszechnych naruszeń przepisów Unii, o których to naruszeniach mowa w art. 2 ust. 6, koordynator zwraca się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego o przyjęcie roli obserwatora.**

Artykuł 30

[...] Ustalenia językowe

- 1. [...]
- 2. [...]

3. Odośne włściwe organy [...] uzgadniaj, jakie jzyki s stosowane przez włściwe organy do celów notyfikacji i wszelkich powiadomień związanych ze skoordynowanymi działaniami [...] i wspólnie uzgodnionymi dochodzeniami na rynkach konsumenckich prowadzonymi na podstawie przepisów niniejszego rozdziału.
4. Jeżeli **odnośne włściwe organy** nie mogły dojść do porozumienia, notyfikacje i inne powiadomienia przesyła się w języku urzędowym państwa członkowskiego, które dokonuje notyfikacji lub innego powiadomienia. W takiej sytuacji **w razie konieczności** każdy odośny włściwy organ zapewnia [...] tłumaczenie notyfikacji, powiadomień i innych dokumentów, które otrzyma od innych włściwych organów.
5. [...]

[...]

[...]

[...] **Ustalenia językowe na potrzeby komunikowania się z przedsiębiorcami**

1. [...]
2. [...]
3. [...]

Do celów procedur określonych w niniejszym rozdziale przedsiębiorca jest uprawniony do komunikowania się w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych stosowanych do celów urzędowych w państwie członkowskim będącym jego miejscem prowadzenia działalności lub miejscem pobytu.

[...]

ROZDZIAŁ V

[...] DZIAŁANIA O ZASIĘGU OGÓLNOUNIJNYM

Artykuł 33

[...]

Artykuł 34

Ostrzeżenia [...]

1. Właściwy organ niezwłocznie powiadamia Komisję i inne **odnośne** właściwe organy o wszelkich uzasadnionych podejrzeniach, że na jego terytorium dochodzi do **naruszenia wewnątrzunijnego lub naruszenia powszechnego**, które mogą wywierać wpływ na interesy konsumentów w innych państwach członkowskich („ostrzeżenie”) [...].
2. Komisja niezwłocznie powiadamia odnośne właściwe organy o wszelkich uzasadnionych podejrzeniach, że na terytorium co najmniej **trzech** państw członkowskich dochodzi do naruszenia **powszechnego** („ostrzeżenie”) [...].

3. W ostrzeżeniu właściwy organ lub Komisja przedstawiają – w miarę możliwości – w szczególności następujące informacje związane z podejrzeniem wystąpienia naruszenia dotyczące:
- a) opisu czynu lub zaniechania, które stanowią naruszenie;
 - b) produktu lub usługi, których naruszenie dotyczy;
 - c) państwa członkowskiego, którego naruszenie dotyczy lub może dotyczyć;
 - d) przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie lub przedsiębiorcy podejrzanego o bycie odpowiedzialnym za naruszenie;
 - e) podstawy prawnej możliwych działań, czyli odesłania do prawa krajowego i odpowiednich przepisów aktów unijnych, o których mowa w załączniku do niniejszego rozporządzenia;
 - f) [...] **opisu i statusu** postępowania sądowego, środków egzekwowania prawa lub innych środków podejmowanych w związku z naruszeniem, wraz z datami ich podjęcia i czasem ich trwania;
 - g) [...]
 - h) właściwych organów prowadzących postępowanie sądowe i wdrażających inne środki;
 - i) [...].
4. W ostrzeżeniu [...] właściwe organy lub Komisja mogą zwrócić się [...] do właściwych organów, **odnośnych jednolitych urzędów łącznikowych w innych państwach członkowskich** i do Komisji, by sprawdziły, **na podstawie informacji posiadanych przez odnośne właściwe organy lub Komisję** lub informacji łatwo dla nich dostępnych, czy nie podejrzewa się, że na terytorium innych państw członkowskich dochodzi do podobnych naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych, lub czy podjęto wobec takich naruszeń jakiejkolwiek środki egzekwowania prawa w innych państwach członkowskich. Właściwe organy i Komisja odpowiadają niezwłocznie na taki wniosek.

5. [...]

6. [...]

Artykuł 35

[...] **Ostrzeżenia zewnętrzne**

1. **Państwa członkowskie mogą uprawnić** posiadające stosowną wiedzę specjalistyczną wyznaczone podmioty, [...] europejskie centra konsumenckie, organizacje i stowarzyszenia konsumenckie **oraz w stosownych przypadkach** stowarzyszenia przedsiębiorców **do powiadamiania właściwych organów odnośnych państw członkowskich i Komisji o podejrzeniach, że doszło do naruszenia wewnątrzunijnego lub naruszenia powszechnego, i do przedstawiania dostępnych im informacji określonych w art. 34 ust. 3 („ostrzeżenie zewnętrzne”).** Państwa członkowskie niezwłocznie notyfikują Komisji **wykaz** tych podmiotów i **wszelkie zmiany do tego wykazu.**
2. Komisja **po konsultacji z państwami członkowskimi** może [...] **uprawnić** [...] **stowarzyszenia** reprezentujące interesy konsumentów oraz, **w stosownych przypadkach,** interesy przedsiębiorstw na poziomie unijnym **do zgłaszania ostrzeżenia zewnętrznego** [...].

3. [...]
4. [...] Właściwe organy nie są zobowiązane do wszczęcia postępowania ani do podjęcia jakiegokolwiek innego działania w odpowiedzi na **ostrzeżenie zewnętrzne** [...].
5. [...]

Artykuł 36

[...]

1. [...]

[...]

2. [...]

Artykuł 36a

Wspólnie uzgodnione dochodzenia na rynkach konsumenckich

1. Właściwe organy mogą postanowić o przeprowadzeniu wspólnie uzgodnionego dochodzenia na rynkach konsumenckich („akcja kontrolna”) w celu sprawdzenia, czy przestrzegane są przepisy prawne Unii chroniące interesy konsumentów, lub w celu wykrycia naruszeń. O ile właściwe organy zaangażowane w dochodzenie nie uzgodnią inaczej, akcje kontrolne koordynuje Komisja.
2. Prowadząc akcje kontrolne, właściwe organy zaangażowane w dochodzenie skutecznie korzystają z uprawnień dochodzeniowych określonych w art. 8 i innych uprawnień nadanych im na mocy przepisów prawa krajowego.

3. Właściwe organy mogą zwrócić się do wyznaczonych podmiotów, urzędników Komisji i innych towarzyszących osób upoważnionych przez Komisję o wzięcie udziału w akcjach kontrolnych.

ROZDZIAŁ VI

[...]

Artykuł 37

Koordynowanie innych działań wspierających [...] dochodzenie i egzekwowanie prawa

1. W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie [...] moga informować siebie nawzajem oraz Komisję o swoich działaniach podejmowanych w następujących dziedzinach:
 - a) szkolenie urzędników zajmujących się [...] stosowaniem niniejszego rozporządzenia;
 - b) gromadzenie, klasyfikowanie i wymiana danych dotyczących skarg składanych przez konsumentów;
 - ba) najlepsze praktyki w zakresie technik dochodzeniowych i technik egzekwowania prawa;**
 - c) tworzenie sieci właściwych urzędników dla poszczególnych sektorów;
 - d) opracowywanie narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych; [...]
 - e) [...]

f) [...].

2. **W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia** państwa członkowskie [...] mogą koordynować i wspólnie organizować działania **w dziedzinach** określonych w ust. 1.
3. [...].
4. [...]

Artykuł 38

Wymiana urzędników między właściwymi organami

1. Właściwe organy mogą brać udział w programach wymiany właściwych urzędników z innych państw członkowskich, aby usprawnić współpracę. Właściwe organy podejmują działania niezbędne do zapewnienia właściwym urzędnikom z innych państw członkowskich możliwości efektywnego angażowania się w działalność danego właściwego organu. W tym celu tacy urzędnicy zostają upoważnieni do wypełniania obowiązków powierzonych im przez właściwy organ przyjmujący zgodnie z przepisami państwa członkowskiego tego organu.

2. W trakcie wymiany właściwi urzędnicy podlegają odpowiedzialności cywilnej i karnej na tych samych zasadach, co urzędnicy właściwego organu przyjmującego. Właściwi urzędnicy z innych państw członkowskich przestrzegają standardów zawodowych i [...] stosownych wewnętrznych zasad postępowania obowiązujących we właściwym organie przyjmującym. Wspomniane zasady postępowania zapewniają w szczególności ochronę osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych, bezstronności postępowania i przestrzegania przepisów dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej oraz handlowej zgodnie z art. 41.

Artykuł 39

[...]

1. [...]

[...]

2. [...]
3. [...]

Artykuł 40

Współpraca międzynarodowa

1. **W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia** Unia współpracuje z państwami trzecimi i z właściwymi organizacjami międzynarodowymi w obszarach objętych niniejszym rozporządzeniem w celu zapewnienia ochrony interesów konsumentów. Ustalenia w zakresie współpracy, w tym ustalenia dotyczące wzajemnej pomocy, a także ustalenia dotyczące wymiany informacji poufnych i programów wymiany pracowników mogą zostać uregulowane w umowach między Unią a zainteresowanymi państwami trzecimi.
2. Zawierane między Unią a państwami trzecimi umowy dotyczące współpracy i wzajemnej pomocy na rzecz ochrony i wspierania interesów konsumentów [...] **są zgodne z odnośnymi przepisami w zakresie ochrony danych mającymi zastosowanie do przekazywania danych osobowych do państw trzecich.**

3. W przypadku gdy właściwy organ otrzymuje od organu państwa trzeciego informacje **istotne dla właściwych organów innych państw członkowskich**, [...] przekazuje informacje [...] **tym** właściwym organom w zakresie, w jakim zezwalają mu na to dwustronne umowy o pomocy zawarte z danym państwem trzecim oraz zgodnie z przepisami Unii w zakresie ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.
4. Informacje przekazywane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem mogą zostać również przekazane organowi państwa trzeciego przez właściwy organ zgodnie z postanowieniami dwustronnej umowy o pomocy zawartej z tym państwem trzecim, o ile [...] uzyskano **zgode** właściwego organu, który pierwotnie przekazał dane informacje, oraz zgodnie z przepisami Unii w zakresie ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

ROZDZIAŁ VII

[...] **WSPÓLNE USTALENIA**

Artykuł 41

Wykorzystywanie informacji a tajemnica zawodowa i handlowa

1. Informacje gromadzone [...] **przez** właściwe organy i Komisję **lub** przekazywane im **w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia** są wykorzystywane wyłącznie do celów zapewnienia przestrzegania przepisów prawnych **Unii** chroniących interesy konsumentów.

2. Informacje **gromadzone lub** przekazywane **na podstawie przepisów ust. 1 są poufne i są wykorzystywane i ujawniane zgodnie z przepisami Unii oraz z należywym uwzględnieniem** [...]
- a) [...]
 - b) interesów handlowych osób fizycznych lub prawnych, w tym **tajemnicy handlowej i** własności intelektualnej [...]
 - c) [...]
 - d) [...].
3. [...] **Bez uszczerbku dla** przepisów ust. [...] **1** właściwe organy **po uprzedniej konsultacji z właściwym organem, który przekazał informacje**, mogą [...] ujawnić informacje niezbędne:
- a) do udowodnienia, że doszło do wystąpienia naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych;
 - b) do doprowadzenia do zaprzestania lub zakazania naruszeń wewnątrzunijnych lub naruszeń powszechnych.

Wykorzystywanie dowodów i ustaleń z dochodzeń

[...] **Do celów postępowań wszczętych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem** właściwe organy mogą wykorzystywać **w charakterze dowodów** wszelkie informacje, dokumenty, ustalenia, oświadczenia, uwierzytelnione odpisy lub dane wywiadowcze **uzyskane przez właściwy organ w innym państwie członkowskim zgodnie z art. 8 i 9 oraz** przekazane **zgodnie z niniejszym rozporządzeniem** niezależnie od ich formatu i nośnika, na którym są przechowywane, **na tej samej podstawie co podobne dowody uzyskane we własnym państwie członkowskim w zakresie, w jakim jest to zgodne z krajowym prawem procesowym państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie.**

2. [...]

Elektroniczna baza danych [...]

1. Komisja ustanawia i prowadzi niezbędną elektroniczną bazę danych **na potrzeby wszelkiej komunikacji między właściwymi organami, jednolitymi urzędami łącznikowymi i Komisją na mocy niniejszego rozporządzenia.**[...] **Każda informacja przesłana za pośrednictwem elektronicznej bazy danych** jest w niej przechowywana i przetwarzana. Właściwe organy i Komisja mają dostęp do tej bazy danych do celów konsultacji.
2. Informacje przekazywane przez [...] podmioty **uprawnione do zgłaszania ostrzeżeń zewnętrznych na podstawie art. 35 ust. 1 i 2** [...] są przechowywane i przetwarzane w elektronicznej bazie danych, jednak podmioty te nie mają do niej dostępu.
3. Dane dotyczące naruszenia są [...] **przechowywane w bazie danych jedynie przez okres niezbędny do zrealizowania celów, do których je zgromadzono i przetwarzano, jednak nie dłużej niż pięć lat, licząc od dnia,** [...] w którym:

- a) [...]
 - b) [...] **koordynator** notyfikuje na podstawie art. 19 **ust. 1 zakończenie skoordynowanego działania** [...]
 - c) [...]
 - d) informacje wprowadzono do bazy danych we wszystkich innych przypadkach.
4. Komisja przyjmuje akty wykonawcze niezbędne do uruchomienia bazy danych, a w szczególności akty określające kroki w systemie prac konieczne do wdrożenia różnych procedur objętych niniejszym rozporządzeniem oraz akty określające standardowe formularze, które należy stosować. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 48 ust. 2.

Artykuł 44

Zwolnienie z obowiązku zwrotu wydatków

- 1.** _____ Państwa członkowskie nie są zobowiązane do zwrotu jakichkolwiek wydatków poniesionych w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia.

2. [...] Niezależnie od przepisów ust. 1 w przypadku działania na wniosek na podstawie art. 12 państwo członkowskie organu wnioskującego ponosi odpowiedzialność względem państwa członkowskiego organu współpracującego za wszelkie koszty i straty poniesione w wyniku zastosowania środków, które sąd oddalił i uznał za bezzasadne, o ile dotyczą one istoty odnośnego naruszenia.

Artykuł 45

[...] **Ustalanie priorytetów [...] egzekwowania prawa**

1. Co dwa lata, począwszy od dnia xx/xx/20xx r. [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], państwa członkowskie wymieniają między sobą i z Komisją informacje o ustalonych na dwa lata priorytetach egzekwowania prawa w odniesieniu do stosowania niniejszego rozporządzenia [...]. Priorytety egzekwowania prawa zawierają, w zakresie, w jakim są dostępne [...]:
 - a) informacje o tendencjach rynkowych, które mogą mieć wpływ na interesy konsumentów w ich państwie członkowskim oraz innych [...] państwach członkowskich;
 - b) [...] przegląd działań przeprowadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia w ciągu poprzednich dwóch lat, a w szczególności [...] [...] działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa [...];

- c) **skrócone** informacje o strukturze, uprawnieniach i obowiązkach właściwych organów **do celu stosowania niniejszego rozporządzenia** [...];
 - d) [...] **orientacyjne** informacje o obszarach, które w danym państwie członkowskim w najbliższych dwóch latach będą priorytetowe w odniesieniu do egzekwowania przepisów prawnych **Unii** chroniących interesy konsumentów;
 - e) proponowane obszary, które w obrębie Unii **w najbliższych dwóch latach** będą priorytetowe w odniesieniu do egzekwowania przepisów prawnych **Unii** chroniących interesy konsumentów;
 - f) [...]
 - g) [...].
2. W przypadku istotnej zmiany sytuacji rynkowej lub warunków rynkowych w okresie dwóch lat po przedłożeniu najnowszych **priorytetów** w zakresie egzekwowania prawa [...] państwa członkowskie **aktualizują swoje priorytety w tym zakresie** [...].

2a. Komisja podsumowuje informacje przedstawione zgodnie z ust. 1 i co roku przedkłada sprawozdanie komitetowi, o którym mowa w art. 48, aby ułatwić ustalanie ważności działań na mocy niniejszego rozporządzenia, wymianę najlepszych praktyk i analizę porównawczą, zwłaszcza w celu opracowywania działań na rzecz budowania potencjału.

Artykuł 46

[...]

Artykuł 47

[...]

[...]

ROZDZIAŁ VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 48

Komitet

1. Komisję wspiera komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 49

Notyfikacje

Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji teksty wszelkich przyjmowanych przez siebie aktów prawa krajowego lub umów dotyczących kwestii wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia, innych niż akty i umowy odnoszące się do poszczególnych przypadków.

Artykuł 50

Ocena

Do dnia [najpóźniej do xx/xx/20xx r., nie później niż w terminie siedmiu lat od rozpoczęcia stosowania] Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia.

Sprawozdanie zawiera ocenę stosowania rozporządzenia obejmującą ocenę skuteczności egzekwowania przepisów prawnych chroniących interesy konsumentów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz analizę dotyczącą m.in. zmian, jakie nastąpiły w zakresie przestrzegania przepisów prawnych chroniących interesy konsumentów przez przedsiębiorców prowadzących działalność na kluczowych rynkach konsumenckich, których dotyczy transgraniczna wymiana handlowa.

Artykuł 51

[...]

[...]

Artykuł 52

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 2006/2004 traci moc z dniem [dzień rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia].

Artykuł 53

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia [...] **dwa** lata po wejściu rozporządzenia w życie].

[...]

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

Dyrektywy i rozporządzenia, o których mowa w art. 3 lit. a)

1. Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).
2. Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27).
3. Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12).
4. Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).
5. Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi: art. 86–100 (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67).
6. Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej): art. 13 (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

7. Dyrektywa 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16).
8. Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).
9. Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).
10. Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1).
11. Dyrektywa 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 21): art. 1, art. 2 lit. c) i art. 4–8.
12. Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12. 2006, s. 36): art. 20.

13. Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14).
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3): art. 22, 23 i 24.
16. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/122/WE z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do niektórych aspektów umów timeshare, umów o długoterminowe produkty wakacyjne, umów odsprzedaży oraz wymiany (Dz.U. L 33 z 3.2.2009, s. 10).
17. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1): art. 9, 10, 11 i art. 19–26.
18. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).
19. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

20. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).
21. Dyrektywa 2013/11/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63): art. 13.

21a. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1): art. 14.

22. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34): art. 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, rozdział 10 oraz załączniki I i II.
23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214): art. 3–18 i art. 20 ust. 2.

24. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EEG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1).
-